

[redkol.: V.O. Radkevych (holova / ta in.). - K.: Instytut profesiyno-tekhnichnoyi osvity NAPN Ukrainy, 2011. Vyp.1 - S.7-23.

УДК 811.111

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ПИСЬМА НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Артюхова О.В. – кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов МНАУ

У психології та фізіології письмо визнають найскладнішим видом мовленнєвої діяльності, до якої залучаються всі мовленнєві аналізатори. Матеріальну базу письма складають орфографічні та графічні навички.

Як і говоріння, письмо є експресивним продуктивним видом мовленнєвої комунікації.

Процес писемного мовлення, як відомо, починається з внутрішнього. За кількістю операцій писемне повідомлення є складнішим від усного. Однак в усному спонтанному висловлюванні породження мовлення і його звукового оформлення є синхронним і тому вимагає повного автоматизму в оперуванні лексичним і граматичним матеріалом.

Процес навчання письма полегшується тим, що той, хто пише, не відчуває браку часу, а це дозволяє ґрунтовніше продумати зміст і форму майбутнього висловлювання, чіткіше здійснювати як попередній синтез, так і ретроспективний аналіз написаного.

В результаті регулярного тренування в писемному висловлюванні учні поступово набувають досвіду, процес вибору слів проходить швидше, навички письма стають стійкішими.

Вміння писемного висловлювання своїх та чужих думок важливе не тільки саме по собі, але і як засіб підвищення рівня володіння усним мовленням. Відомо, що

усне повідомлення стає більш ґрунтовним, логічним, коли воно підготовлене письмом. У свою чергу усне зовнішнє і особливо писемне мовлення стає передумовою розвитку внутрішнього мовлення.

Система вправ для навчання письма поділяється на три групи:

- 1) вправи для формування навичок техніки безпеки;
- 2) вправи для формування мовленнєвих навичок письма;
- 3) вправи для розвитку вмінь письма.

Головна мета навчання техніки письма полягає у формуванні в студентів графічних, каліграфічних та орфографічних навичок. У процесі формування цих навичок студенти оволодівають труднощами, які пов'язані з вивченням особливостей звуко-буквенних відповідностей у мові, що вивчається. З урахуванням тісного зв'язку письма з читанням, оскільки їх основою є одна графічна система мови, навчання техніки письма слід здійснювати паралельно з оволодінням технікою читання. Однак у процесі письма, на відміну від читання графемно-фонемні відповідності, що відновлюються, мають іншу спрямованість: від звуків до букв. Іншими словами, під час письма має місце кодування думки за допомогою графічних символів.

У психології та фізіології письмо визнають найскладнішим видом мовленнєвої діяльності, до якої залучаються всі мовленнєві аналізатори. Матеріальну базу письма складають орфографічні та графічні навички.

Як і говоріння, письмо є експресивним продуктивним видом мовленнєвої комунікації.

Як засіб формування та формулювання думок письмо базується на використанні мовних знаків, закріплених нервовими зв'язками кори головного мозку у вигляді зорових і руко моторних образів, що взаємодіють зі слуховими та мовленнєворуховими. У людей, що

володіють грамотою, в доповнення до звукових складаються і графічні образи слів. Графічні образи мають руко моторні паралелі, які контролюються руховим механізмом руки, що пише. Орфографічні образи слів закріплюються саме в мовленнєвому, а не в руховому механізмі руки.

Вміти писати — це графічно правильно зобразити літери алфавіту, трансформувати в букви звуки та звукосполучення, асоціюючи при цьому звуковий, графічний та кінестетичний образи слова з його значенням; орфографічно правильно писати слова, словосполучення, ставити знаки пунктуації; оперувати мовними структурами; вміти формулювати свої думки в письмовій формі.

Процес писемного мовлення, як відомо, починається з мовлення внутрішнього. Саме у внутрішньому мовленні готується програма висловлювання, проводиться відбір лексичних одиниць, граматичне оформлення речень, їх логічне поєднання в абзаци. Увесь процес складається з внутрішнього проговорювання та фіксації підготовленого матеріалу на папері, що вимагає автоматизованого оперування звуко-графічними асоціаціями. За кількістю операцій писемне повідомлення є складнішим від усного. Однак в усному спонтанному висловлюванні породження мовлення і його звукового оформлення є синхронним і тому вимагає повного автоматизму в оперуванні лексичним і граматичним матеріалом. Процес навчання письма полегшується тим, що той, хто пише, не відчуває браку часу, а це дозволяє ґрунтовніше продумувати змісті і форму майбутнього висловлювання, чіткіше здійснювати як попередній синтез, так і ретроспективний аналіз написаного. Можливість відшукати в пам'яті необхідні мовні засоби для точного і яснішого вираження думки, можливість використати словник та інші довідники додають тому, хто пише, більшої впевненості.

В результаті регулярного тренування в писемному висловлюванні студенти поступово набувають досвіду, процес вибору слів, структур проходить швидше; навички письма стають чіткішими. Вміння писемного висловлювання своїх та чужих думок важливе не тільки саме по собі, але і як засіб підвищення рівня володіння усним мовленням. Відомо, що усне повідомлення стає більш ґрунтовним, логічним, коли воно підготовлене письмом. У свою чергу усне зовнішнє і особливо писемне мовлення стає передумовою розвитку внутрішнього мовлення.

Як підкреслює А.Р.Лурія, письмо з самого початку оволодіння ним є усвідомленим актом. Вже на початковому етапі навчання письма, навіть рідною мовою, усі елементи, форми, засоби, якими користується той, хто пише, для передачі потрібного змісту є предметом його усвідомлення. Використання іноземної мови ще більше підвищує ступінь усвідомленості.

Поєднання слухо-мовленнєворухових образів внутрішнього мовлення та зоро-рукомоторних образів у процесі письма забезпечує комплексне засвоєння знань. Створені у такий спосіб стійкі асоціації сприяють ефективнішому сприйняттю, запам'ятовуванню і відтворенню матеріалу. Міцність запам'ятовування забезпечується участю усіх аналізаторів, взаємодією аналізу і синтезу, усвідомленням та мимовільністю процесу письма. Засвоєнні шляхом письмових вправ графічні образи слів і структурних моделей речень легше розпізнаються при зоровому сприйнятті. В писемному мовленні чіткіше виявляється мовленнєва природа зв'язного висловлювання, яке звичайно складається з декількох логічно і структурно пов'язаних між собою речень.

Удосконалюючи усне мовлення, письмо сприяє також формуванню навичок самоконтролю. Великий обсяг письма в домашній роботі з іноземної мови не є

випадковим. Цей факт пояснюється психологією студентів: вони надають більшої ваги виконанню письмових завдань порівняно з усними.

Література:

1. Демьяненко М.Я., Лазаренко К.А., Мельник С.В. Основы общей методики обучения иностранным языкам. – К.: Вища школа, 2004.- 255с.
2. Добрынин Н.Ф. Внимание и память. – М.: Знание, 2005.-32с.
3. Николаева С.Ю. Индивидуализация обучения иностранным языкам: Монография. – К.: Вища школа, 2007. – 140с.

УДК: 821.111:811.161

З ІСТОРІЇ ПЕРЕКЛАДУ

Тішечкіна К. В. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов МНАУ

Ганніченко Т.А. – кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов МНАУ

Стаття присвячена історії перекладу. Розглянуто деякі перекладацькі традиції в Україні, види та способи перекладу.

Ключові слова: переклад, перекладознавство, перекладач.

This paper focuses on history of artistic translation. Some Ukrainian translations, types and methods of translation have been considered.

Key words: *conversion, translation, translator.*